

پدیده جنایی

www.ketab.ir

سید عبدالله حسینی، علی محمودوند

پدیده جنایی / سید عبدالله حسینی، سیدعبدالله

ن. ۴۸

رقعی چاپ اول ۱۳۹۷

نوشهر: انتشارات عدن

شابک: ۵-۳۷-۷۱۸۹-۶۰۰-۹۷۸

فهرست‌نویسی براساس اطلاعات فی

جرم‌شناسی- ایران. نمونه پژوهی

۳۴۵/۵۵ ۱۳۹۷ ۲۵۵ ق/ ۲۶ HV۷۶

شماره کتاب‌شناسی ملی: ۵۱۹۹۵۸۲

پدیده جنایی

علی محمودوند

سیدعبدالله حسینی

صفحه‌آرا: ک. محمدیان

طراح جلد: آرزو باروج

انتشارات عدن

نوشهر. خ ۱۵ خرداد. پاساژ ۱۵ خرداد. طبقه دوم. پلاک ۱۵۳

تلفن: ۰۱۱۵۲۳۵۸۷۵۰ دورنگار: ۰۱۱۵۲۳۵۲۴۴۹ همراه: ۰۹۱۲۲۰۴۱۳۳۱

nashradan@gmail.com

فهرست شماره صفحه

بزهکار و میزان امید.....	۴۹
بزهکار و اختلالات پیش رو.....	۵۲
بزهکار و نیازهای.....	۵۴
کدست بزهکاران.....	۵۶
بزهکاران بد عادت، حرفه‌ای و.....	۵۸
مبحث سوم.....	۶۱
بزه دیده.....	۶۱
نقش بزه دیده.....	۶۶
مبحث چهارم.....	۷۱
فعل مجرمانه (جنایی).....	۷۱
تئوری‌های عمل مجرمانه.....	۷۷
مبحث پنجم.....	۷۹
واکنش اجتماعی.....	۷۹

فهرست شماره صفحه

مقدمه.....	۹
کلیات.....	۱۳
مفاهیم و تعاریف.....	۱۵
معنای لغوی.....	۱۶
معنا و مفهوم اصطلاحی.....	۱۸
پدیده جنایی از.....	۱۹
فصل اول	
ارکان محسوس پدیده جنایی.....	۲۳
مبحث اول.....	۲۵
بزه.....	۲۵
مبحث دوم.....	۳۹
بزهکار.....	۳۹
بزهکار و نیاز کلان.....	۴۸

فهرست شماره صفحه

فصل سوم

۱۱۷.....	علل راهکارها
۱۱۹.....	مقدمه
۱۲۱.....	مبحث نخست
۱۲۱.....	علل جرم
۱۲۳.....	اختلاف در نه‌ها
۱۲۳.....	مکاتب و علل امکان جرم
۱۲۵.....	علل ارتکاب جرم از
۱۳۳.....	مبحث دوم
۱۳۳.....	راهکارها
۱۳۷.....	نتیجه‌گیری
۱۴۳.....	منابع

فهرست شماره صفحه

۹۳.....	چرایی مجازات
۱۰۱.....	جرم‌شناسی واکنش اجتماعی
۸۸.....	مکاتب و واکنش اجتماعی

فصل دوم

۹۱.....	ارکان نامحسوس
۹۳.....	مقدمه
۱۰۱.....	مبحث اول
۱۰۱.....	مرحله پیش تفکر
۱۰۷.....	مبحث دوم
۱۰۷.....	تفکر جنایی
۱۱۳.....	مبحث سوم
۱۱۳.....	طراحی و تدارکات جنایی

مقدمه

تصور جامعه‌ای عاری از هرگونه ناهنجاری و رفتارهای ضد ارزشی از سوی تعدادی از اعضا جامعه که به عنوان جرم و فعل مجرمانه تعریف می‌شود امری تقریباً محال است چه رسد به آنکه تحقیقی ملموس داشته و به واقعیت پیوندد. اما اینکه بتوان جامعه را به گونه‌ای سامان داد و کنترل نمود که این گونه هنجارشکنی‌های مجرمانه کاهش یافته و به حداقل ممکن دسترس نبوده و همواره در مقاطع مختلف زمانی بخصوص عصر حاضر مورد توجه نباشند تا با تدابیری بازدارنده همچون مجازات حبس و اقدامات تأمینی و تربیتی از وقوع جرم توسط ناکرده بزه‌ها و یا تکرار آن توسط مجرمینی با حداقل یکبار سابقه ارتکاب جرم ممانعت شود.

بی‌توجهی به ارزش‌ها و هنجارهای جامعه بر سوی مقنن وضع شده و یا از منظر عرف تثبیت شده‌اند، می‌تواند دلایل مختلفی را برای اعمال آن‌ها در نظر داشت، دلایلی که گاه متأثر از تنش‌ها و اختلالات درون افراد بوده و گاه نشأت گرفته از مشکلات اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و... (عوامل بیرونی) می‌باشند و در کنار این اختلالات بسیار پیش آمده که تأثیرپذیری، توأماً از این دو نوع اختلال انجام می‌شود.

فرد به منظور مقابله با این چالش‌ها و اختلالات پیش رو که در حقیقت منبع تمامی کمبودها و نواقص احتمالی بروی می‌باشند و در قالب فعل و انفعالات درونی و بیرونی به منصف ظهور می‌رسند در جستجوی رفع و یا کنترل این نیازها و کمبودها برمی‌آیند که در صورت مهیا بودن شرایط لازم دیگری همچون ضعف در باورها، محیط

ناسالم بهترین، مؤثرترین و کوتاه‌ترین زمان نیل به مقصود را در طی نمودن مسیر مجرمانه و ارتکاب جرم می‌دانند، و این در حالی است که از راه‌های دیگر با موانع عمده و غیرقابل‌مهارى (حداقل به گمان ایشان) برخورد می‌کنند، این مسیر مجرمانه حرکت در آن بی‌تردید مستلزم شرایط و امکاناتی لازم و بعضاً نامشروع و غیرقانونی است که تنها نقطه اتکا و امیدواری این دسته از افراد در موفقیت و سرانجام رسیدن این عمل جرم انگاشته شد، نقض ارزش‌ها و هنجارهای مورد اشاره هستند.

نخستین جرم در این نگاه کلی، معضلی را معرفی می‌کند که در صورت عدم توجه جامعه و دستگاه‌های نظارتی و حمایتی به آن در عدم استفاده از اهرم‌های لازم، می‌تواند جامعه را در ابعاد و جوانب مختلف به شکلی مخرب تحت‌الشعاع قرار دهد و پدیده‌های پدیدهای را که در همه جوامع با شدت و ضعف ناشی از شرایط هر جامعه با عنوان پدیده جنایی وجود دارند، مستحکم‌تر نمایند؛ پدیده‌ای که مقابله با آن درگیر ساختن صحتی از آن است و این شناخت میسر نمی‌شود مگر با شناخت اجزا و ارکان آن.

اهمیت پدیده جنایی و نقش آن در ساختار اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و حتی سیاسی یک جامعه باعث شده تا از دیرباز مورد توجه دانشمندان حوزه‌های مرتبط علوم انسانی قرار گیرد، توجهی که نگاه‌ها و نظرات متغیری را به این پدیده به همراه داشته است. با تعمقی در این آثار و اندیشه‌ها می‌توان به این نکته پی برد که اکثریت نگاهی کلی و گذرا، حداقل به مفهوم این پدیده داشته‌اند ولی تعریفی جامع و مشخص در حدی قابل قبول از آن ارائه نشده است و مهم‌تر از همه اینکه از چگونگی شکل‌گیری این پدیده به آسانی عبور کرده‌اند. با عنایت به اهمیتی که در شناخت این پدیده به شکلی منسجم و مفهومی از جنبه‌های گوناگون وجود

دارد تا بتوان با درک و شناختی صحیح‌تر از آن به نحوی مطلوب و کارآمد به مقابله با آن پرداخت، انگیزه‌ای شد تا نگارندگان با تالیف این اثر سعی نمایند با مطالعاتی دقیق و حساسیتی بالا و بهره‌گیری از آثار، نظرات و رهنمودهای اساتید بزرگ، از داشته‌های علمی خود در علوم جامعه‌شناسی و حقوق در کنار تجارب عملی که در نظام قضایی کشور بخصوص در حوزه اصلاح و تربیت محک‌میز اندوخته‌اند بهره مؤثر برده و در حد بضاعت برای هر چه پربارتر نمودن مطالب کتاب به منظور ارائه پاسخ‌های روشن‌تر به ابهامات مطرح در این زمینه و تبیین درستی از آن به‌کارگیرند.

در این کتاب تلاش شد تا ضمن اشاره به مفهوم و تعریف پدیده جنایی در ابعاد مختلف، شاید برای نخستین بار این پدیده از زاویه ارکان تشکیل‌دهنده‌اش مبتنی بر دو رکن محسوس و نامحسوس بررسی و ارزیابی شود. ارکانی که هریک در بردارنده زیرمجموعه‌ای است. این بزه، بزه‌کار، بزه‌دیده و واکنش اجتماعی در قالب رکن محسوس پدیده جنایی و مراحل پیش‌تفکر، مرحله تفکر جنایی و مرحله طراحی و تدارک به‌عنوان زیرمجموعه رکن نامحسوس این پدیده در دو فصل مجزا معرفی می‌شوند.

در تعریف هریک از این زیرمجموعه‌ها، فقط به تعاریف رایج و آنچه در آثار اندیشمندان آمده، اکتفا نشده و تعاریف و تعبیری دیگر که نشان‌دهنده رای نگارندگان است نیز به‌کاررفته است و در ضمن این تعاریف به شکلی نو و در صورت لزوم هریک از این زیرمجموعه‌ها در چارچوب تقسیم‌بندی‌های متنوعی بهتر معرفی شده‌اند. در آغاز نگارش، این ضرورت احساس شد تا در بخش "کلیات" ضمن اشاره به معنا و مفهوم لغوی و اصطلاحی "پدیده جنایی"، این پدیده از منظر تعدادی از صاحب‌نظران

و اندیشمندان مطرح در این حوزه با هدف آشنایی با دیدگاه‌های ایشان ذکر شود و سپس تعاریفی چند از مفهوم "پدیده جنایی" که جنبه‌های دیگری از آن را با عناوین متفاوتی (تعریف عام و تعریف خاص) معرفی می‌نماید نیز ارائه می‌گردد.

در نظر گرفتن سه فصل مجزا در این کتاب برای تبیین ارکان پدیده جنایی و راهکارهای مقابله با آنکه به ترتیب :

در فصل اول با عنوان ارکان محسوس پدیده جنایی مشتمل بر پنج مبحث است که هر مبحث، یکی از عناصر تشکیل‌دهنده رکن محسوس یعنی: بزه، بزهکاری، بزه‌یافته، این مجرمانه و واکنش اجتماعی را بررسی می‌نماید.

در فصل دوم به رکن محسوس پدیده جنایی یعنی وضعیت‌های پیش جنایی اختصاص داده شده که عناصر تشکیل‌دهنده این رکن را شامل مرحله پیش تفکر، مرحله تفکر جنایی و مرحله طراحی ارتکاب را در قالب سه مبحث نشان می‌دهد.

در فصل سوم به منظور آنچه در حقیقت به بار نشستن نتایج حاصل از مطالب مطرح در این اثر و تکمیل یافته‌های موجود است، در پژوهشی میدانی ضمن اشاره مختصر به چرایی "پدیده جنایی" و علل و عوامل بروز آن، راهکارهایی نیز به جهت مقابله و کنترل این پدیده خطرناک ارائه می‌شود.

ان شاء الله در سایه توجهات حضرت ولی عصر (عج) این اثر الهامی دینی هرچند کوچک به دانش و فرهنگ غنی ایران اسلامی و ایران بزرگ باشد و امید است که بزرگان، اساتید محترم و معزز بخصوص در حوزه‌های حقوق و جرم‌شناسی و جامعه‌شناسی و روانشناسی ما را از راهنمایی‌های ارزنده خود در هرچه غنی‌تر نمودن ویرایش‌های بعدی این اثر و آثار دیگر بی‌نصیب نگذارند.

والسلام (بهار ۱۳۹۷)

سید عبدالله حسینی، علی محمودوند